

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Tynset kommune
Torvgata 1
2500 TYNSET

Dato: 05.01.2021
Vår ref: 20/03874-2
Deres ref: 20/3750-11

Uttalelse til varsel om planoppstart og høring av planprogram - revisjon av kommunedelplan for Tynset tettsted 2015–2027

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 11. november 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om saken

Tynset kommune har varslet oppstart av revisjon av kommunedelplan for Tynset tettsted i tråd med nylig vedtatt planstrategi. Eksisterende kommunedelplan ble vedtatt pr 08.10.2015. Det er ønske om å revidere delplanen med tanke på boligområder, og vil heretter benevnes som delplan for Tynset by.

Det er identifisert fem hovedtema som skal revideres fokusert på utvikling av tettstedet.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Forvaltning av ikke-fornybare ressurser

DMF anbefaler at det gjøres en vurdering av om kommunen har tilgang på nødvendige mineralske ressurser for realisering av planlagt utvikling og utbygging. Dette bør sees i sammenheng med planprogrammets tema 4.2.1 *Bærekraftig areal- og*

transportutvikling, på grunn av sammenhengen mellom kort transport av byggeråstoff og utslipp av klimagasser.

Det er en lineær sammenheng mellom transportavstand og miljøbelastning med hensyn til utslipp for byggeråstoff. Det er derfor en styrke for bærekraftig bygg- og anleggsbransje å beholde nødvendige uttaksområder i nær tilknytning til bysentrum i vekst.

For videre sammenheng henviser vi til mineralstatistikken *Harde fakta om mineralnæringen*¹, kapittel Miljø og bærekraft. Vi minner om at Innlandet fylke ligger nest høyest i statistikk for utslipp av CO₂ mht. mineralnæringen.

DMF sin uttale til planen

Innenfor det foreslåtte planområdet til delplanen Tynset by ligger det flere forekomstområder som Norges geologiske undersøkelse (NGU) har registrert til å ha lokal betydning. Fra nord til sør; Veslesetra², Aen³, Hugudalen⁴, Travbanen⁵ sand- og grusforekomster og gabbroforekomsten Bukkhammeren Steinbrudd⁶. DMF har videre registrert to uttak, Graneng grustak (konsesjon vedtatt 12.10.2011) og Bukkhammeren (konsesjon vedtatt pr 21.03.2011) steinbrudd innenfor Tynset byplan. I tillegg er det registrert flere mindre avsluttede uttak innenfor planområdet.

De nordlige grusforekomstene ligger i dag i LNFR, mens deler av forekomstområdene sør for Glomma ligger innenfor arealformål som tillater utbygging, så vel som LNFR-formål.

Kommunen bør i det videre planarbeidet vurdere hvordan uttak innenfor planområdet sikres en forutsigbar og langsiktig utnyttelse av ressursene, dette gjelder også mulige utvidelsesområder for de uttaksområdene som er satt i drift. DMF vil be kommunen vurdere bruk av hensynssone for sikring av mineralressurser etter § 11-8 bokstav c) i plan- og bygningsloven. Dette kan skilte områder som er aktuelle, fremtidige uttaksområder for å sikre lokal tilgang på byggeråstoff for å nå kommunens mål om fremtidig vekst.

Dersom det vurderes alternativ arealutnyttelse for disse områdene, forventer DMF at det blir vurdert å utrede konsekvenser for eventuell påvirkning av mineralske ressurser, under øvrige naturressurser.

Temakart

¹ DMF sin hjemmeside; <https://www.dirmin.no/harde-fakta-om-mineralnaeringen-mineralstatistikk-2019>

² NGU sin grus-, pukk- og steintippdatabase, Veslesetra;
http://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Omrade_fakta_KS.Main?p_objid=69295&p_spraak=N

³ NGU Aen;
http://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Omrade_fakta_KS.Main?p_objid=69263&p_spraak=N

⁴ NGU Hugudalen;
http://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Omrade_fakta_KS.Main?p_objid=69265&p_spraak=N

⁵ NGU Travbanen;
http://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Omrade_fakta_KS.Main?p_objid=69269&p_spraak=N

⁶ NGU Bukkhammeren Steinbrudd;
http://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Omrade_fakta_KS.Main?p_objid=215992&p_spraak=N

Det er i planprogrammet vist til temakart for grus og pukk, datert 2013. DMF gjentar uttalelse til varsel om oppstart av revisjon av arealdelen pr. 10.12.2020. Temakartet opplyses å vise registrerte grus- og pukkforekomster med aktive uttaksområder. Kartet, sammen med grusrapport for Tynset og Alvdal fra 2011, legges til grunn ved vurdering av mineralressurser i konsekvensutredninger.

DMF informerer om at vi har løpende oppdatering av driftsstatus ved de registrerte uttakene i vårt kartinnsyn⁷. Informasjonen i temakartet kan være utdatert, og DMF forventer at utredning benytter DMF sitt uttaksregister og NGU sine ressursdatabaser som kan inneholde ny informasjon om uttak og forekomster.

DMF anbefaler at det sammenstilles informasjon om forventet levetid for de uttakene som er satt i drift. Vurderingen av ressursituasjonen og behovet for mineralske ressurser (herunder byggeråstoff til utbedring av veg, samt bygging og tilrettelegging av areal) vil være til stor hjelp for kommunen i det videre arbeidet. Planområdet for Tynset sentrum inneholder forekomstområder som kan være viktige, bynære kilder for byggeråstoff. Dette bør sees i sammenheng med det øvrige arbeidet med rullering av den overordnede kommuneplanens arealdel.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Håvard Hammerstad
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Håvard Hammerstad

Mottakere:

Tynset kommune

Torvgata 1

2500 TYNSET

⁷ DMF sitt kartinnsyn; <https://minit.dirmin.no/kart/>